

- ▶ методами дисперсійного аналізу результатів експериментального дослідження **визначено**, що профільність навчання (профіль класу) на них майже не впливає (ступінь впливу не перевищує 5%), ступінь впливу когнітивного чинника не перевищує 65–70%, а форма завдань впливає на результати тестування на 30–35%;
- ▶ **з'ясовано**, що числове значення ступеня впливу форм завдань на результати тестування змінюється відповідно до варіацій поєднання різних форм завдань в одному тесті;
- ▶ **виявлено** тенденцію до сприйняття результатів проведення державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти одним із основних інформаційних ресурсів системи моніторингу якості освіти;
- ▶ **обгрунтовано** необхідність визначення організаційно-методичних аспектів державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти в умовах формування нової української школи та сучасних завдань підготовки учнів;
- ▶ **визначено та обгрунтовано** сутність та особливості різних видів готовності до проведення ДПА у формі ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти, а саме: психологічної, методичної, організаційної, правової, суспільної, технологічної;
- ▶ **сформульовано та обгрунтовано принципи проведення** державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти;
- ▶ **встановлено**, що технічна оснащеність екзаменаційних центрів і доступність комп'ютерних технологій не відіграють вирішальної ролі у визначенні формату тесту (екзаменаційної роботи) **high stakes** з математики;
- ▶ **виявлено** тяжіння до низького рівня перетворень (чи збереження) раніше випробуваних форматів тестів **high stakes**, що пов'язано зі специфікою стандартизації процедур тестування.

ПРО ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ

Ляшенко О. І., д-р пед. наук

Запровадження зовнішнього незалежного оцінювання учнів (далі — ЗНО) на базовому рівні загальної середньої освіти вимагає опрацювання відповідних моделей і процедур його здійснення. З цієї метою відповідний вибір має відбуватися на засадах системності оцінювання й педагогічної доцільності. Системність оцінювання мусить проявлятися у виборі навчальних предметів,

за результатами оцінювання яких можна дати більш-менш валідну й надійну оцінку того, чи досягнув здобувач освіти рівня вимог, передбаченого державним стандартом. Крім того, така системність оцінювання надає можливість використовувати одержані дані ЗНО для моніторингу якості освіти. Педагогічна доцільність ЗНО має надати достатньо інформації, щоб об'єктивно й аргументовано схарактеризувати певні властивості об'єкта оцінювання на основі структурованої його оцінки за певними критеріями й показниками (наприклад характеристика учня на підставі його навчальних досягнень, комунікативних рис, здібностей і потенційних можливостей, громадянської активності тощо).

З огляду на це пропонуємо запровадити для ЗНО два наскрізні предмети — державна мова й математика, освоєння яких відслідковується на всіх етапах навчання — у початковій школі, гімназії й ліцеї. Багато зроблених досліджень підтверджують, що рівень мовної й математичної підготовки повною мірою визначає успішність продовження навчання й життєдіяльності загалом. Тому вибір цих предметів як системних реалізується в багатьох країнах світу для оцінювання загальноосвітньої підготовки учнів¹.

Оскільки базова середня освіта формує основи загальноосвітньої підготовки з різних предметів за всіма освітніми галузями, державна підсумкова атестація учнів має здійснюватися комплексно. Тому на цьому рівні середньої освіти пропонується оцінювання випускників за чотирма (п'ятьма) обов'язковими іспитами: системні предмети у формі ЗНО — українська мова і література, математика (як предметна й ключова компетентність); решта — у формі шкільного іспиту — природничі науки (комплексний тест з фізики, біології, хімії, географії), суспільно-гуманітарний цикл предметів (комплексний тест з історії, правознавства, художньої культури, основ здоров'я). З чотирьох комплексних тестів учень має право обрати для оцінювання три предмети. Заклад освіти в шкільному компоненті підсумкової атестації випускників може доповнювати обов'язкові іспити одним додатковим іспитом за вибором закладу (як правило, предмети поглибленого вивчення).

Такий комплексний підхід до державної підсумкової атестації випускників гімназій дасть можливість оцінити навчальні досягнення учнів більш адекватно щодо їхніх здібностей і набутих компетентностей, а також виявить довіру вчителю й закладу освіти, в якому навчався здобувач освіти.

1. European Commission/EACEA/Eurydice, 2016. Structural Indicators on Achievement in Basic Skills in Europe – 2016. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.